

ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
วิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางสาวพูนสิน จันทร์วงศ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

11618882

TEACHERS' AND STUDENTS' OPINIONS CONCERNING
"MAN AND ENVIRONMENT" INSTRUCTION
AT THE UPPER SECONDARY LEVEL

Miss Poonsin Chantawong

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา
 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย นางสาวพูนสิน จันทร์วงศ์

ภาควิชา มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์กองแก้ว เจริญอักษร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

พูนสิน จันทร์วงศ์
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิมฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร.อรุณ *ดร.สุวิทย์*
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชีระชัย ปุณณโชติ)

ดร.พูนสิน
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กองแก้ว เจริญอักษร)

ดร.ทวีวัฒน์
..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา
 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อนิติกร นางสาวพูนสิน จันทร์วงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์กองแก้ว เจริญอักษร

ภาควิชา มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 36 คน นักเรียน 360 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 36 แห่ง ที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ ข้อมูลที่ได้รับคืนมานำมาวิเคราะห์โดยคิดเป็นร้อยละ มีชนิดมีเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที แล้วแสดงผลของการวิจัยในรูปแบบความถี่ตาราง

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในคานต่าง ๆ ครูผู้สอนและนักเรียนเห็นด้วยมากกับเรื่องต่อไปนี้ :-

1. การใช้ความรู้จากวิชาภูมิศาสตร์กายภาพเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชา
มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมตามที่หลักสูตรกำหนด

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประเภทที่ฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาอย่างมี
หลักเกณฑ์ ให้นักเรียนเห็นสภาพปัญหาและลงมือปฏิบัติจริง และพานักเรียนออกไปศึกษานอก
สถานที่

3. การใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ได้แก่ แผนภูมิ แผนที่ ของจริง หุ่นจำลอง
สไลด์ ฟิล์มสตริป ภาพยนต์ สิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ

4. การวัดและประเมินผล ด้วยวิธีทดสอบย่อยเป็นระยะ ๆ การใช้ข้อสอบแบบ
ปรนัยและอัตนัยรวมกัน การวัดความสามารถของนักเรียนในด้านความเข้าใจ การวิจารณ์
และใช้เหตุผล

5. เนื้อหาวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมตามที่หลักสูตรกำหนด

เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม พบว่าปัญหาสำคัญคือ

- 1) ขาดตำราเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่มีคุณภาพ
- 2) นักเรียนขาดความสามารถในการค้นหาคำตอบและสรุปแนวคิดด้วยตนเอง
- 3) ครูและนักเรียนเคยชินกับการสอนแบบบรรยายมากกว่าการสอนแบบอื่น ๆ
- 4) สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติจริงมีไม่เพียงพอ
- 5) โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
- 6) ห้องสมุดของโรงเรียนไม่เป็นแหล่งวิชาการที่ดีพอ และ
- 7) โอกาสที่จะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมมีไม่เพียงพอ

เกี่ยวกับความต้องการ ครูสอนต้องการแบบเรียนที่มีเนื้อหาถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด
สำหรับนักเรียนต้องการให้โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับทัศนศึกษามากที่สุด

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
วิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

Thesis Title Teachers' and Students' Opinions Concerning
"Man and Environment" Instruction at the Upper
Secondary Level

Name Miss Poonsin Chantrawong

Thesis Advisor Assistant Professor Kongkaew Charoen-agsorn

Department Secondary Education

Academic Year 1979

ABSTRACT

Purpose:

1) To study the opinions and suggestions of teachers and students concerning "Man and Environment" instruction at the upper secondary level. 2) To compare teachers' and students' opinions concerning "Man and Environment" instruction at the upper secondary level

Procedure:

The researcher gave out the questionnaires to 36 teachers and 360 students in a sampling of 36 Upper Secondary Education schools. The obtained data were analyzed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation and Z-test. The results of the study were presented by semi-tabular arrangement.

Findings:

The study of the opinions of teachers and students concerning "Man and Environment" instruction at the upper secondary level, both teachers and students agreed at the highest degree on the following points:

1. The Physical Geography knowledge should be applied as the basis of "Man and Environment" learning according to the curriculum required.
2. The most suitable instructional strategies were for students to develop problem-solving skills, to practice in problem situation and to go on field trips in order to study.
3. There should be various instructional materials, such as maps, charts, real objects, models, slides, film-strips, movies and other printed matters.
4. There should be tests from time to time. The most suitable type of test should be the examination paper of objective and subjective type mixed. There should be measuring and assessing of the students ability in understand and critical thinking.
5. The content of "Man and Environment" curriculum was appropriate.

The main problems of "Man and Environment" instruction were: 1) there was the lack of textbooks and good supplementary books, 2) the students could not find out the answers or the main ideas by themselves, 3) the teachers and the students were familiar only with the lecture method than any other type of teaching methods,

4) there were not enough places for arranging students' activities, 5) the school did not have enough instructional materials for use to facilitate the teaching of this course, 6) the school's library did not provide a sufficient source of knowledge, and 7) the teachers did not have enough opportunity to observe the students' behavior towards the environment.

Concerning the need of teachers, they wanted textbooks with reliable and perfect contents. The students wanted the activities concerning field trips.

There was no significant difference between teachers' and students' opinions on "Man and Environment" instruction.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จไคควยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กองแก้ว เจริญอักษร ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์นี้ อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ได้กรุณาแนะนำเกี่ยวกับการวิเคราะห์และหาค่าทางสถิติ อาจารย์วารินทร์ มาศสกุลและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระวรรณ อามระดิษ ซึ่งได้กรุณาตรวจแบบสอบถามพร้อมกับให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กล่าวชื่อนามาแล้วไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย อาจารย์และนักเรียนจากโรงเรียนทั้ง 36 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งขอขอบคุณ คุณวิมล ควนชะเอม คุณเอี่ยมพร นิลคูหา คุณเพ็ญนภา แสงสระศรี คุณศิริลักษณ์ ทองพัฒน์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

และท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ "แม่" ผู้ซึ่งให้การสนับสนุนให้กำลังใจ และเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อการศึกษาของลูกตลอดมา

พูนสิน จันทร์วงศ์

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ข
รายการตารางประกอบ	ง
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมุติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตของเรื่อง	8
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ประโยชน์ของการวิจัย	9
คำจำกัดความในการวิจัย	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของสิ่งแวดลอมศึกษา	12
ความเป็นมาของสิ่งแวดลอมศึกษา	13
เป้าหมายของสิ่งแวดลอมศึกษา	17
จุดมุ่งหมายของสิ่งแวดลอมศึกษา	17
หลักการของสิ่งแวดลอมศึกษา	18
ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานของสิ่งแวดลอมศึกษา	19
การผสมผสานสิ่งแวดลอมศึกษาเข้าไปในหลักสูตร	20

	หน้า
แนวโน้มนโยบายวิชาสิ่งแวดล้อมในหลักสูตรมัธยมศึกษา	26
งานวิจัยภายในประเทศ	27
งานวิจัยในต่างประเทศ	35
3. วิธีดำเนินการวิจัย	40
การศึกษาคนควา	40
การสร้างแบบสอบถาม	40
การเลือกตัวอย่างประชากร	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
สูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในการหาคาสติ	44
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 สถานภาพของครูและนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 สภาพการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	55
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับ สิ่งแวดล้อม	64
ตอนที่ 4 ปัญหาการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	70
ตอนที่ 5 ความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับ สิ่งแวดล้อม	79
ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะต่อการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับ สิ่งแวดล้อม	82
5. สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผลการวิจัย	92
ข้อเสนอแนะ	103

บรรณานุกรม 107

ภาคผนวก 113

ประวัติผู้เขียน 139

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1	การย่อยของสถานภาพทั่วไปของครูสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอม...	49
2	การย่อยของสถานภาพทั่วไปของนักเรียนที่เรียนวิชามนุษย์กับ สิ่งแวดลอม.....	53
3	ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อสภาพการ เรียน การสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานหลักสูตร.....	65
4	ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อสภาพการ เรียน การสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานกิจกรรมการเรียนการสอน...	56
5	ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อสภาพการ เรียน การสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานสื่อการสอน.....	57
6	ค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อสภาพการ เรียน การสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานการวัดและประเมินผล.....	58
7	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการ เรียน การสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานหลักสูตรตามที่ควรจะเป็น....	60
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการ เรียนการสอน วิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่ควร จะเป็น.....	62
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการ เรียนการสอน วิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานสื่อการสอนตามที่ควรจะเป็น.....	64
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการ เรียนการสอน วิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานการวัดและประเมินผลตามที่ควรจะเป็น.	65
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการ เรียน การสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดลอมในคานเนื้อหาวิชาตามที่ควรจะเป็น...	68

12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในค่านหลักสูตร จากคำชี้	70
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในค่านเนื้อหาวิชา จากคำชี้	71
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในค่านกิจกรรมการเรียนการสอน จากคำชี้	73
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในค่านสื่อการสอน จากคำชี้	76
16	เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในค่านการวัดและประเมินผล จากคำชี้	78
17	ค่าเฉลี่ยของความต่องการในการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมของครูผู้สอน	80
18	ค่าเฉลี่ยของความต่องการในการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมของนักเรียน	81
19	การร้อยละของข้อเสนอแนะต่อการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อมของครูและนักเรียน	83